

PLAYLIST. A l'audició escoltarem fragments de les següents obres:

Clair de Lune (C. Debussy)
Der Mond hat eine schwere Klang erhoben (H. Wolf)
The Fairy Queen (H. Purcell)
La nit transfigurada (A. Schönberg)
Noches en los jardines (M. de Falla)
Villanelle, Les nuits d'été (H. Berlioz)
Suite del ballet 'La Venta focs' (S. Prokofiev)
Rhapsody in blue (G. Gershwin)
Nuages gris (F. Liszt)
Evocacion (I. Albéniz)
Evocations op.15 (A. Roussel)
Preludis op.11 (A. Scriabin)
Le rouge gorge (O. Messiaen)
Seele deine Spezereien... (J.S. Bach)
Exultate Jubilate (W.A. Mozart)
El Carnaval dels animals (C. Saint Saëns)

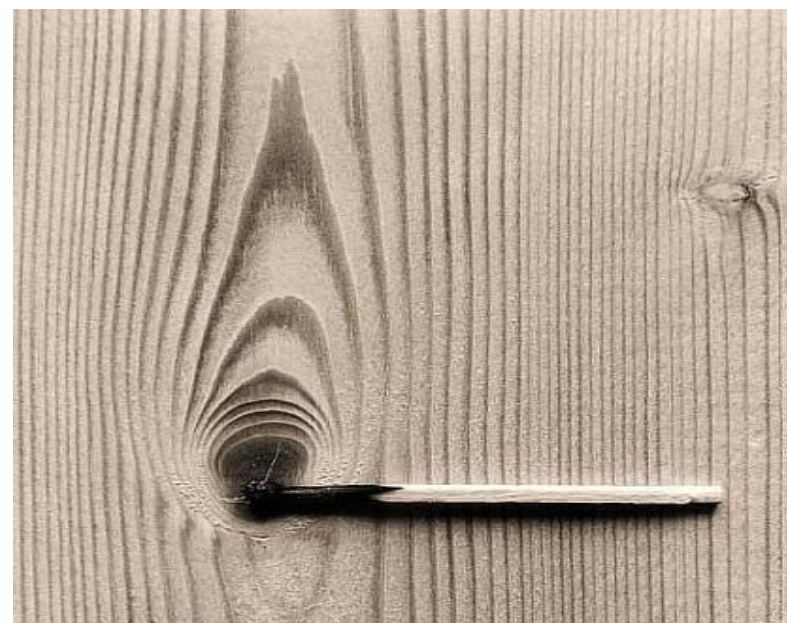
Activitat gratuïta amb aforament limitat

Preinscripció a:

Biblioteca Can Torro (Tel. 971.54.73.11)

Sense to ni so !

(Cicle d'audicions comentades per Joan Estrany, crític i divulgador musical)

Audició 3ª

La sinestèsia musical

Imaginar el so, sonoritzar l'imatge

Diumenge, 25 d'abril a les 12'00 h. Entrada gratuïta amb preinscripció

La sinestèsia musical

Imaginar el so, sonoritzar l'imatge

La música és la taquigrafia del sentiment (L. Tolstoi)

La sinestèsia

Un color estrident, un esglai punyent, una tonada dolça, una llum freda, una coca preciosa, una olor divina, una corbata cridanera o una veu aspra ... Vet ací alguns exemples de sinestèsies quotidianes, que ens demostren com la irracionalitat (el sub- o el superrealisme) també forma part del llenguatge. Una evidència més de que els parlants exercim de poetes a totes hores, conscientment o inconscientment.

Aquestes són les tres definicions que la Gran Enciclopèdia Catalana proposa pel terme sinestèsia.

1 PAT/PSIC Sensació en una part, associada o secundària a la produïda en una altra part.

2 *esp* PAT/PSIC Experiència sensorial de certs individus consistent en l'associació de diversos sentits mitjançant la qual la percepció en un sector sensorial és acompanyada, per correspondència o ressonància, de percepcions en un altre o uns altres sectors.

3 RET Figura retòrica consistent en l'associació d'elements que provenen de diferents dominis sensorials. Ex.: *Hi havia un silenci verd*.

I és que la mateixa etimologia de la paraula ja ens ho està insinuant. Deriva de *sin-* (conjuntament, a la vegada, en grec) i αἴσθησις, *aísthēsis*, (sensació). Així doncs, una sinestèsia és una sensació conjunta. De la mateixa manera que una *simfonia* constitueix un conjunt de sons o una *sintonia* una convergència de parers o tons (el que feim quan *sintonitzam* la ràdio i endevinam la *sintonia* introductòria del nostre programa preferit).

Fins i tot ens podríem plantejar si ara, títols de composicions com *Música callada* de Frederic Mompou o el poemari *Arias Tristes* de José Ramón Jiménez, no tenen un cert contingut sinestèsic, elíptic, malgrat compartir objecte i qualitat idèntiques coordenades sensorials.

Des del punt de vista físic la sublimació és una mena de miracle: esdevenir quelcom immaterial o el fenomen invers. Ens ensenyen a l'escola que l'aigua té la capacitat de poder mutar d'estat líquid a gas (vapor d'aigua) i de líquid a sòlid (gel). Normalment ho fa de manera esgraonada. És a dir, el gel es fon i esdevé aigua. Després, l'aigua s'evapora i esdevé vapor. Ara bé, hi ha situacions excepcionals, en què aquesta escala intermitja és innecessària, aleshores assistim a la sublimació del gel en vapor, el sòlid esdevé gas. La matèria es sublima. El cos transmuta en ànima. Física pura. Mística pura.

Sublim ve de sublimar

Sublim tal volta sigui un dels millors qualificatius al qual pot aspirar l'obra d'art. En temps de renous -molt xerrar i poc dir-, el mot *sublim* s'empra de manera generosa. D'aquest mal ús se'n deriva una conseqüència òbvia i fatal: la paraula *sublim* és cada vegada menys sublim.

Així doncs, sublim és tot allò que s'eleva a un estat pur, quasi miraculosament. A la nostra contemporaneïtat els miracles i les heroïcitats estan a l'ordre del dia, si hem de fer cas a l'abús de l'adjectiu *sublim*.

L'inefable

El pensador, músic i musicòleg francès Vladímir Jankélevitx publicà l'any 1961 *La Musique et l'Ineffable* conjunt de brillant reflexions sobre el fet musical des d'una perspectiva erudita i gens convencional. Sense renunciar a l'humor Jankélevitx intenta exposar, exemples no en maquen, en què consisteix l'expressió musical. Una temptativa quasi paradoxal, la de voler explicar allò que per definició és inexplicable.

Inefable: *adj* 'Que hom no pot expressar per mitjà de paraules'. Ens diu el diccionari de l'IEC. Escriure sobre música, ben mirat (mirat amb lupa, vull dir), equival a perpetrar un petit sacrilegi, un agosarament adolescent, una invasió competencial. En certa manera, una mena de crim sinestèsic.

La nit, inefable com la música, còmplice e inductora; coartada i testimoni. Tot a l'hora. Amb nocturnitat i traïdoria, sempre s'ha dit. Fosca negra. Siau benvinguts, totes i tots, a l'escena del *crim*.